

پاسخ کارشناسان به اتهامات نامزدان ریاست جمهوری

دولت، اقتصاد را قفل نکرد

سیدهد پیری
خبرنگار

نخستین رویارویی ۷ چهره‌ای که صلاحیتشان را شورای نگهبان احراز کرده بود با محوریت اقتصاد برگزار شد. اما منظره‌ی بیش از آنکه مشی اقتصادی به خود بگیرد به صحنه مجادلات اقتصادی - سیاسی بدل شد.

در واقع هیچ یک از نامزدها پاسخ روشنی به سؤالات اقتصادی مطرح شده ندادند و به‌جای تبیین برنامه‌های اقتصادی منظره را به صحنه انتقاد از عملکرد ۸ ساله دولت بدل کردند. در این منظره سؤالات اقتصادی با محوریت خصوصی سازی، حجم نقدینگی، تورم، اف‌ای‌تی‌اف، فقر و ارزش پول ملی مطرح و مورد بحث قرار گرفت اما در اغلب موارد نامزدها به جای ارائه راهکار به شرح وضع موجود اکتفا کردند. در برخی موارد نیز وعده‌هایی در قالب افزایش چند برابری یارانه و تسهیلات بانکی مطرح شد که افکار عمومی به‌دنبال چگونگی تأمین منابع مالی این وعده هاست. با این حال برخی کارشناسان معتقدند جای خالی پرسش‌های مهمی چون اعمال تحریم‌ها و همه‌گیری کرونا و اثر آن بر شرایط اقتصادی موجود احساس می‌شد. پس از پایان منظره علی ربیعی، سخنگوی دولت در نامه‌ای از صداوسیما فرصت خواست تا زمانی در اختیار دولت قرار بگیرد تا به ادعاها و اتهامات مطرح شده، پاسخ داده شود.

روزنامه ایران در ادامه ضمن بررسی محورهای اقتصادی مطرح شده در صحبت‌های برخی از نامزدها در گفت‌وگو با کارشناسان به راستی آزمایی اتهامات وارد شده به دولت پرداخت.

دولت تدبیر و امید فکر میکرد اگر قفل‌های خارجی را باز کند، قفل‌های داخلی خود به خود باز میشود. وقتی کلید را بالا بردند من می‌دانستم این کلید برای باز کردن قفل‌های داخلی نیست. این دولت برای تأمین بودجه دست در جیب ملت کرده است.

در ابتدا این را بگویم که کاندیدایها باید نظرهای خودشان را در ارتباط با برنامه هایشان بگویند و اینکه به دولت‌های گذشته بپردازند و به مسائلی بپردازند که مربوط به گذشته است ردی را دوا نمی‌کند. من فکر میکنم باید کاندیدایها در مورد سوالاتی که از آنها می‌شود و با توجه به چارچوب‌هایی که وجود دارد مسائل را بیان کنند. در ارتباط با این موضوع باید بدانیم که مسائل داخلی و خارجی به هم وابسته هستند و اینگونه نیست که مسائل داخلی و خارجی به هم ربط نداشته باشند. هم برجام و هم نقض آن باعث تأثیر بر مسائل داخلی شد و تحریم‌ها اثرهای منفی بسیاری بر مردم، دولت و روند توسعه ایران گذاشت. صحبت‌های آقای رضایی بد چون توجه به مسائل بین‌المللی موضوعیت ندارد. بسیاری از مسائل داخلی و خارجی به کلیت نظام برمی گردد و در اختیار رئیس جمهوری نیست. بنابر این کاندیدایها با توجه به کلیت مسائل داخلی و خارجی نمی‌توانند دیدگاه مستقلی ارائه بدهند چون مسائل به هم وابسته هستند. همچنین برای تنظیم بودجه یک روند قانونی وجود دارد و تصویب و اجرای آن در اختیارات دولت و مجلس با هم و تحت تأثیر درآمدهای کلی کشور است. منابع و مصارفی که در بودجه است متأثر از شرایط کلی کشور مانند کرونا، تحریم و فروش نفت است. وقتی که این مسائل وجود داشته باشد دولت باید راهکار ارائه بدهد.

پاسخ به این سوال می‌تواند مربوط به سوال قبلی هم باشد یعنی در مشکلات کشور مسئولان نظام دخیل هستند. یعنی شرایط ارتباط با جهان، تولید، صادرات را بحرانی کرده‌اند و همه اینها در مساله تأثیر دارند. فشارهای کرونا، تحریم و عدم ارتباط با بانک‌های خارجی و امکان دریافت پول نفت وجود نداشته باشد. مجموعاً این مشکلات در کشور به وجود می‌آید و فقط دولت نیست که در این زمینه مقصر است.

واقعیت این است که اف ای تی اف یک مشکلاتی ایجاد کرد و تحریم‌ها و با برجام هم بر این مشکلات افزوده شد و باید حقیقت را هم پذیرفت و هم بیان کرد. می‌توانیم بگوییم که دولت در شرایط سخت و بحرانی با این مشکلات مواجه بود و درست است که مشران است مدیریت داخلی و عملکرد دولت هم ضعیف بوده باشد اما شاید بیشتر از ۷۰ درصد مربوط به شرایط تحریمی و عدم سرمایه‌گذاری خارجی و بسیاری دیگر از مسائل بوده باشد.

بانک مرکزی به تقاضای دولت پول چاپ کرده و ۳۴ هزار میلیارد تومان اعتبار را به دولت آینده حواله کرده‌اند و بدیهی را بر دوش دولت آینده گذاشته است.

رئیس جمهوری در آیین افتتاح طرح‌های وزارت جهاد کشاورزی:
در مسیر توسعه کشور به تبلیغات غلط، ناروا و دشمن شادکن اعتنا نمی‌کنیم

پاسخ علی قنبری، اقتصاد دان

از یکسری استعاره‌ها مانند قفل داخلی و... استفاده می‌شود که این چه معنی دارد. ما ایرانی‌ها عادت کرده‌ایم که با استفاده از استعاره یا کنایه‌ای آن را جایگزین صحبت اصلی بکنیم. مثلاً ما کجا قفل داشتیم؟ آیا تولید قفل شده است و تاجر از تجارت افتاده است. من اعتقادی ندارم که با این کلمه‌ها بخواهیم مسائل مهم‌تری را تفسیر کنیم. اما به هر حال آقای روحانی پهنایی را ادعا کردند که قابل اجرا بود یعنی در بحث کنترل نرخ ارز، تورم، پیاده‌سازی اقتصاد مقاومتی چیزی نبود که قابل اجرا نباشد و آن هم برای هشت سال. بحث نظارت و اراده بود و وقتی نتواند فرقی نمی‌کند کلیدها به آن مسائل بخورد یا نه. منظره رئیس جمهوری بالاترین سطح نشست کشور است و افرادی شرکت می‌کنند که تعیین کننده هستند و من از یک جثتی به آن نگاه می‌کنم که چند آدم حرفه‌ای نشست‌اند و صحبت می‌کنند و من باید بدانم برنامه کدام یک عملی‌تر است. وقتی که درد دل در مناظره‌ها بیان می‌شود می‌توانیم و شوم و افرادی که خود را در حد رئیس‌جمهوری شدن می‌بینند در آن نشست جواب سوال را به گونه‌ای دیگر می‌دهند و فکر می‌کنند که الان فرصت خوبی است برای نمایش خود. این نشان می‌دهد که ادامه ۴ سالشان چطور ممکن است باشد. در بحث بودجه هم می‌دانستند دست در جیب ملت کرده‌اند و چند ماه هم دست در جیب بوده است و چرا جلسه خصوصی و محرمانه نمی‌گذاشتند و این را با رئیس‌جمهوری حل نمی‌کردند. پس آقای رضایی نباید به مرحله‌ای برسد که کسی که دارد اشتباه می‌کند بگذارد اشتباهش را ادامه دهد. اقتصاد به مرحله‌ای برسد که مردم متفرق شوند و آقای رضایی فردای آن بیاید آن صحبت‌ها را بکند. به نظر من خودخواهی است. صحبتی وجود دارد که می‌گویند وقتی نشست اشتباه می‌کند دخالت نکن و بگذار ادامه بدهد. اما در اینجا مردم ضرر کردند. و من نباید به‌عنوان یک نامزد انتخاباتی برای رأی آوردن بگذارم شرایط دولت قبل به این مرحله برسد و من بگویم که در دولت جدید این مشکل را حل می‌کنم.

الان مسلماً این اتفاق افتاده است و از کشاورز و کارگر ما و قشر کم درآمد ضرر کرده‌اند و قشر بالای جامعه ناراحت هستند چون دارایی هایشان چند برابر شده است. مسلماً به قشر پایین فشار آمده است و من هم موافق هستم که آن قشر کارگر و مشاور آسیب دیده‌اند. قوه قضائیه بعد از ارتکاب جرم وارد ماجرا می‌شود پس مسائل پیش گیرانه مربوط به قوه قضائیه نیست.

اف ای تی اف هم یک جزء است. وقتی ماشین درست کار کند ولی باتری خراب باشد کار نمی‌کند. آیا واقعاً باتری چند در صد ارزش ماشین است. اف ای تی اف بدون تحریم‌ها سر برداشته نمی‌شود. یعنی خود به خود نمی‌شود اف ای تی اف را بپذیریم اما تحریم‌ها سر جایشان باشد. اینها لازم و ملزوم همدیگر هستند. ما اف ای تی اف را کش دادیم ربطی به یکسری اصول دارد که ما نمی‌توانستیم آن را بپذیریم. به نظر من اولین بحث تحریم‌ها هست.

اینکه مسلماً بانک‌های مرکزی به‌نام مشاور پولی دولت و تخصیصی در این زمینه عواقب پول بدون پشتوانه را پیش‌بینی بکنند. الان از کاندیدایها انتظار نیست که در زمین اقتصاد صحبت‌های تخصصی داشته باشند بنابر این این انتظار نمی‌رفت که به همه سوال‌ها پاسخ دهند و در بخش پولی کسی که بتواند به همه سوال‌ها پاسخ دهد اقتصاد دان است. جواب‌ها فقط می‌توانست اطمینان به مردم بدهد.

در ارتباط با بحث نقدینگی بانک مرکزی پایش می‌کند و نمی‌توانم بپذیرم که بانک مرکزی یکدفعه‌ای متوجه شود که این قدر پول در نقدینگی وجود داشته و ما خبر نداشته‌ایم. پولی که اشاره کرده‌اند در حد ملی پولی نیست و وقتی به رقم اشاره می‌شود فقط می‌خواهند عمق فاجعه را نشان دهند و در این بحث‌ها گفتن این صحبت‌ها هیچ کمکی به حل مشکل نمی‌کند.

دولت در ماه‌ها و یکی دو سال اخیر عملاً فرایند جهش تولید را در دستور کار خود داشت و هر هفته شاهد افتتاح‌های پروژه‌های بزرگی در حوزه‌هایی مانند انرژی، حمل و نقل، خدمات و آبرسانی بودیم که بعضاً پروژه‌های استراتژیک محسوب می‌شوند. این اقدامات البته با ظرفیت‌هایی که در دهه‌های اخیر در توانمندی‌های فنی و مهندسی کشور ایجاد شده اجرایی شد با این حال دولت در این مدت از ظرفیت‌های موجود به نحو احسن استفاده کرد. هرچند انتظار نمی‌رود در فضای احساسی و هیجانی رقابت‌های انتخاباتی نامزدهایی که در تمام این سال‌ها جز کارشکنی در کار دولت برنامه‌ای نداشتند بخوانند به این مسائل اشاره کنند. شاید هم اطمینان دارند که تا یکی دو ماه آینده هم کرونا می‌ماند و هم تحریم‌ها با تلاش‌های مذاکره‌کنندگان دستگاه دیپلماسی رفع می‌شود. برای همین این دو گرفتاری بزرگ را پیش روی خود نمی‌بینند که درباره‌آن صحبت کنند. گرد و غبار انتخابات تا کمتر از ۱۵ روز دیگر می‌خوابد و افکار عمومی درباره شرایط کشور در این سال‌ها، تلاش‌های دولت برای رونق‌رفت آن و کسانی که در این روند کارشکنی کرده و امروز دولت را متهم به ضعف و ناکارآمدی می‌کنند، قضاوت خواهد کرد.

وتیلاتور و ماسک برای جمعیت ۸۰ میلیونی باید در دستور کار قرار می‌گرفت که برای اقتصاد تحریم زده ایران کار آسانی نبود. این در حالی بود که ایران به واسطه منقطع شدن از نظام مالی و بانکی جهانی عملاً امکانی برای تهیه و تأمین این اقلام از بازارهای جهانی نداشت. علاوه بر این بین کشورهای حتی ثروتمند جهان برای تأمین این اقلام رقابت‌های وحشتناکی به راه افتاده بود به‌طوری که در اوایل شیوع کرونا شاهد سرقت محموله‌های ماسک در برخی فرودگاه‌ها و کشورها بودیم.

در چنین شرایطی بخش تولید کشور و کارخراجات باید تغییر خطوط تولید خود وارد تهیه و تأمین این اقلام می‌شدند. هم منابع مالی مورد نیاز و هم الزامات بهداشتی برای حفظ سلامت کارگران کارخراجات تنگناهای جدیدی بر کشور تحمیل می‌کرد. در هر صورت با تلاش صادقانه و ابتکارگرانه کادر درمان، همراهی ملت و تلاش‌های بی‌وقفه دولت در هدایت تولید و تأمین اقلام مورد نیاز، کرونا تا حد امکان در ایران مهار شد. هرچند عده زیادی از شهروندان خود جان را از دست دادند ولی واقعیت این است که ایران در شرایط فشارهای تحریم و تنگناهای اقتصادی در مقایسه با سایر کشورها عملکرد قابل دفاعی داشته است. ایران در ماه‌های اخیر برای تهیه و تأمین واکسن مورد نیاز کرونا هم تلاش‌های قابل توجهی داشته و با استفاده از منابع خارجی و تولیدکنندگان داخلی تهیه واکسن را در دستور کار قرار داده است با این حال نباید نقش تئوریسم اقتصادی آمریکا و کارشکنی‌های آن در نقل و انتقال منابع مالی مورد نیاز تهیه واکسن را نادیده گرفت.

در هر صورت امروز می‌توان گفت ایران به واسطه صبر و استقامت ملت و درایت نظام و دولت از گردنه تارم و سیاست فشار حداکثری عبور کرده است. تلاش‌های دستگاه دیپلماسی برای احیای برجام و رفع تحریم‌های ظالمانه در وین در جریان است. از سوی دیگر روند واکسیناسیون شهروندان هم سرعت بالایی گرفته و احتمالاً تا چندماه آینده این ویروس هم در کشور مهار شده و فعالیت‌های اقتصادی به روال عادی برگردد.

■ افکار عمومی قضاوت می‌کند

نکته مهم و قابل اعتنای دیگر اینکه

یک آرزوی ۶،۵ میلیون بشکه‌ای سال‌هاست که صنعت نفت ایران از برنامه‌های افزایش ظرفیت تولید نفت تولیستد سخن می‌گوید؛ اما در عمل نه تنها تغییری در سطح توان تولید نفت رقم نمی‌خورد، بلکه حتی با توجه به شرایط موجود، باقی‌ماندن در ظرفیت تولید کنونی نیز تبدیل به یک جهاد اکبر شده است. حال سؤال اینجاست که چرا این صنعت در تمام این سال‌ها نتوانسته است همپای رقبای بین‌المللی، ظرفیت تولید نفت خام را تا سطح قابل قبولی بالا ببرد؟

اوایل دولت یازدهم عنوان می‌شد که برنامه افزایش ظرفیت تولید نفت خام تا حدود ۴۰۷ میلیون بشکه در روز و میعانات گازی تا ۱۰۲ میلیون بشکه در روز، روی میز مدیران این صنعت است. برنامه‌ریزی‌های ۵ ساله‌ای نیز برای دستیابی به این هدف انجام شده بود اما این برنامه هم مانند برنامه‌های چند دهه اخیر به بن بست خورد.

حالا صحبت از افزایش ظرفیت تولید نفت تا رقم ۶۰۵ میلیون بشکه در روز است. حتی برخی از مدیران ارقام بالاتری برای امکان ظرفیت تولید نفت ایران عنوان می‌کنند که تقریباً دو برابر ظرفیت کنونی است. صحبت از ۸ میلیون بشکه در روز می‌شود؛ درحالی که اکنون ظرفیت تولید نفت ایران بسختی به ۴ میلیون بشکه در روز می‌رسد و از همین ظرفیت نیز به سبب تحریم‌ها کاملاً استفاده نمی‌شود.

واقعیت این است که روی کاغذ، با توجه به حجم ذخایر ایران، دستیابی به ارقام بالاتر از ۶۰۵ میلیون بشکه در روز نیز متصور خواهد بود. اما بالاتر از این ارقام ممکن است به سلامت مخازن لطمه بزند و نیازمند بررسی‌های دقیق‌تری است. ضمن آنکه در عمل رسیدن به همین ۶۰۵ میلیون بشکه در روز نیز پیش ناپذای‌هایی دارد که باید این موارد فراموش شود، تا برنامه عملی شود.

■ ادامه در صفحه ۸

آگهی مناقصه عمومی دومرحله‌ای

به‌شماره ۱۴۴/ب/۱۴۰۰

شرکت مهندسی خدمات صنعتی ایران خودرو در نظر دارد موضوع انجام امور خدماتی و نظافتی ساختمان‌های ستادی گروه ب شرکت ایران خودرو و انجام امور خدماتی، نظافتی و فضای سبز ساختمان مدیریت ارتباط با مشتریان واقع در خیابان آزادی، را از طریق مناقصه عمومی دو مرحله‌ای طبق اسناد مناقصه به متقاضیان واجد شرایط واگذار نماید.

از کلیه متقاضیان دعوت می‌شود از تاریخ درج اولین آگهی حداکثر تا تاریخ پنجشنبه ۱۳۹۹/۰۳/۲۵ یا مراجعه به سایت [https:// www.iseikco.com](https://www.iseikco.com) بصورت رایگان و یا با واریز مبلغ ۵۰۰۰ ریال به‌شماره حساب جاری ۰۹۱۲۲۲۲۷۰۰۰۸ نزد بانک ملی ایران شعبه کارخانه صنعتی ایران خودرو کد شعبه ۲۹۰۱ در وجه شرکت ایسیکو یا ارائه اصل فیش واریزی و معرفی‌نامه معتبر جهت دریافت اسناد مناقصه به نشانی کپولمتر ۱۴ آزاد راه تهران-کرج، شهرک پیکان شهر، شرکت ایسیکو، ساختمان سهند شماره ۴، طبقه هفتم، مدیریت قراردادها، اداره قراردادها/خدمات صنعتی/مر اجعه و یا جهت کسب اطلاعات بیشتر با شماره تلفن ۴۸۲۷۴۲۹ تماس حاصل نمایند.

❖ بدیهی است دریافت اسناد مناقصه و ارائه مدارک مربوطه هیچ‌گونه حقی‌برای متقاضیان ایجاد نخواهد کرد و مناقصه‌گر از درد پیشنهادهات مختار است.

ضمناً هزینه چاپ آگهی‌های مناقصه در دو نوبت پیمعهده برنده مناقصه می‌باشد.

آگهی مناقصه عمومی دومرحله‌ای

به‌شماره ۱۴۳/ب/۱۴۰۰

شرکت مهندسی خدمات صنعتی ایران خودرو در نظر دارد انجام امور خدماتی و نظافتی ساختمان‌های ستادی گروه الف شرکت ایران خودرو و انجام امور خدماتی، نظافتی ساختمان‌های اداره سهام (خیابان آزادی - تقاطع اسکندری، معاونت صادرات (هاشگاه ورزشی)، دفتر مشاورین و درمانگاه (پیکان شهر) را از طریق مناقصه عموم دو مرحله‌ای طبق اسناد مناقصه به متقاضیان واجد شرایط واگذار نماید.

از کلیه متقاضیان دعوت می‌شود از تاریخ درج اولین آگهی حداکثر تا تاریخ پنجشنبه ۱۳۹۹/۰۳/۲۵ یا مراجعه به سایت <https:// www.iseikco.com> بصورت رایگان و یا با واریز مبلغ ۵۰۰۰ ریال به‌شماره حساب جاری ۰۹۱۲۲۲۲۷۰۰۰۸ نزد بانک ملی ایران شعبه کارخانه صنعتی ایران خودرو کد شعبه ۲۹۰۱ در وجه شرکت ایسیکو یا ارائه اصل فیش واریزی و معرفی‌نامه معتبر جهت دریافت اسناد مناقصه به نشانی کپولمتر ۱۴ آزاد راه تهران-کرج، شهرک پیکان شهر، شرکت ایسیکو، ساختمان سهند شماره ۴، طبقه هفتم، مدیریت قراردادها، اداره قراردادها/خدمات صنعتی/مراجعه و یا جهت کسب اطلاعات بیشتر با شماره تلفن ۴۸۲۷۴۲۹ تماس حاصل نمایند.

❖ بدیهی است دریافت اسناد مناقصه و ارائه مدارک مربوطه هیچ‌گونه حقی‌برای متقاضیان ایجاد نخواهد کرد و مناقصه‌گر از درد پیشنهادهات مختار است.

ضمناً هزینه چاپ آگهی‌های مناقصه در دو نوبت پیمعهده برنده مناقصه می‌باشد.